

- S. Kalopissi-Verti, *Dedicatory Inscriptions and Donor Portraits in Thirteenth-Century Churches of Greece*, Βιέννη 1992.
- W. Miller, *Τραπεζόντα. Η τελευταία ελληνική αυτοκρατορία της βυζαντινής εποχής 1204-1461*, μτφρ. (από την αγγλ. έκδοση του 1926), Αθήνα 2002.
- D. Nicol, *The Despotate of Epiros 1204-1267*, Oxford 1987.
- *Οικονομική Ιστορία το Βυζαντίου από τον 7ο έως τον 15ο αιώνα*, επιστ. επιμ. Α. Ε. Λαΐου - C. Morrisson - Χ. Μπούρας - Ν. Οικονομίδης - Κ. Πιτσάκης, τόμ. Γ', [Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης / Μ.Ι.Ε.Τ.] Αθήνα 2006 [πρβλ. την αρχική αγγλ. έκδ. του 2002].
- Α. Σταυρίδου-Ζαφράκα, *Νίκαια και Ήπειρος τον 13ον αιώνα. Ιδεολογική αντιπαράθεση στην προσπάθειά τους να ανακτήσουν την αυτοκρατορία*, Θεσσαλονίκη 1990/2000.
- Ν. Β. Τωμαδάκης, *Οι Λόγιοι του Δεσποτάτου της Ηπείρου και του Βασιλείου της Νικαίας*, Αθήναι 1961 (= ανατύπ. Θεσσαλονίκη 1993).
- Σπ. Βρυώνης, *Η παρακμή του μεσαιωνικού Ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11ος-15ος αιώνας)*, μτφρ. (από την αγγλ. έκδοση του 1971/1986) Κάτια Γαλαταριώτου, [Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης / Μ.Ι.Ε.Τ.] Αθήνα 1996.

Εικόνα εξωφύλλου:

Η Δέηση, υπερώο της Αγίας Σοφίας, Κωνσταντινούπολη.

Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας / Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «Νίκος Οικονομίδης»

Ακαδημαϊκό έτος 2012-2013

Ο «βυζαντινός χώρος» κατά τον 13ο αι.: Διαμελισμός και ανακατανομή, απώλεια και ανάκτηση (1204-1282)

Από 28 Νοεμβρίου 2012 έως 17 Απριλίου 2013, Τετάρτη, 18.00-20.00,
 στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (αίθουσα σεμιναρίων, ισόγειο)

Λεωφ. Βασιλέως Κωνσταντίνου 48

Η περίοδος ογδόντα ετών (1204-1282) που ακολούθησε την κατάλυση της βυζαντινής αυτοκρατορίας, μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους, χαρακτηρίζεται, κατ' αρχάς, από την κατανομή του ενιαίου βυζαντινού χώρου σε περιοχές λατινικής ή βυζαντινής κυριαρχίας και τη συνεχή ανταγωνιστική προσπάθεια των βυζαντινών ηγεμόνων να επεκταθούν και να υπερισχύσουν αλλήλων. Κατά την τελευταία εικοσαετία (1261-1282), μετά την ανακατάληψη της Πόλης και την ανασύσταση του Βυζαντινού Κράτους, βασιλεύει ο πρώτος της δυναστείας των Παλαιολόγων, ο οποίος, παρά τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ή και προκαλεί, είναι ο τελευταίος αυτοκράτορας που θα παραδώσει στο διάδοχό του ένα κράτος υπολογίσιμης έκτασης και δύναμης, τόσο στα ευρωπαϊκά όσο και στα ασιατικά εδάφη του.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου θα συζητηθούν θέματα σχετικά με τις κυριότερες παραμέτρους της περιόδου 1204-1282 και, ειδικότερα, οι σχέσεις μεταξύ των βυζαντινών ηγεμονιών και των άλλων κυριάρχων του «βυζαντινού χώρου», οι εξελίξεις των θεσμών, τα κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα, οι διεθνείς σχέσεις, οι αντιπαραθέσεις Βυζαντινών και Λατίνων, τα θρησκευτικά ζητήματα, καθώς και η ποικιλία της λογοτεχνικής παραγωγής και οι εξελίξεις της τέχνης.

Τις εργασίες συντονίζουν οι:

Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη & Σοφία Καλοπίση-Βέρτη (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας / Πανεπιστήμιο Αθηνών) σε συνεργασία με τον Στυλιανό Λαμπάκη (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών / Ε.Ι.Ε.)

Στους εισηγητές περιλαμβάνονται (πέραν των συντονιστών):

Κ. Μέντζου-Μεϊμάρη, Σ. Μεργιαλή-Σαχά, Μ. Ντούρου-Ηλιοπούλου, Μ. Παναγιωτίδη, Ελ. Παπαγιάννη, Α. Παπαδιά-Λάλα (Παν/μιο Αθηνών), Ι. Καλαβρέζου (Παν/μιο Harvard), Π. Κατσώνη, Α. Σταυρίδου-Ζαφράκα (Παν/μιο Θεσσ/νίκης), Α. Κιουσοπούλου (Παν/μιο Κρήτης), Β. Πέννα (Παν/μιο Πελ/ννήσου), Χ. Γάσπαρης, Μ. Γερολυμάτου, Μ. Κουμανούδη, Τ. Λουγγής (Ι.Ι.Ε./Ε.Ι.Ε.), Δ. Αθανασούλης, Μ. Κάππας, Κ. Κεφαλά, Γ. Πάλλης, Β. Παπαδοπούλου (Ε.Β.Α./Υ.Π.Θ.Π.Α.), Ι. Μπίθα (Κ.Ε.Β.Μ.Τ./Α.Α.), Αικ. Μήτσιου, Α. Παπαγεωργίου, Ε. Ράγια, Α. Simpson, Ε. Tchkoïdze, Τ. Uyar (συνεργ. με Παν/μια & Ερευν. Ιδρ.)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- M. Angold, *A Byzantine Government in Exile. Government and Society under the Laskarids of Nicaea (1204-1261)*, Oxford 1975.
- *L'art byzantin du XIIIe siècle. Symposium de Sopoćani 1965*, επιστ. επιμ. V. J. Djurić, Βελιγράδι 1967.
- A. Bon, *La Morée Franque. Recherches historiques, topographiques et archéologiques sur la principauté d'Achaïe (1205-1430)*, Paris 1969.
- S. Borsari, *Il dominio veneziano a Creta nel tredicesimo secolo*, Napoli 1963.
- *Η Βυζαντινή Τέχνη μετά την Τέταρτη Σταυροφορία: Η Τέταρτη Σταυροφορία και οι επιπτώσεις της (Διεθνές Συνέδριο, Ακαδημία Αθηνών 9-12 Μαρτίου 2004)*, επιστ. επιμ. Π. Α. Βοκοτόπουλος, Αθήνα 2007.
- N. Constantinides, *Higher education in Byzantium in the thirteenth and early fourteenth centuries (1204-1310)*, [Texts and studies of the history of Cyprus, 11] Cyprus Research Centre, Nicosia 1982.
- A. Eastmond, *Art and Identity in Thirteenth-Century Byzantium. Hagia Sophia and the Empire of Trebizond*, Aldershot 2004.
- Κ. Γιαννακόπουλος, *Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Παλαιολόγος και η Δύση 1258-1282*, μτφρ. (από την αγγλική έκδοση του 1959) Κ. Πολίτης, Αθήνα 1969.
- *Identities and Allegiances in the Eastern Mediterranean after 1204*, επιστ. επιμ. Judith Herrin - G. Saint-Guillain, Aldershot 2011.